

A
B
C
D
E

EU i vardagen

Internationella avdelningen
Stadsledningskontoret

Bilaga 6

Dnr: 024-1244/2005
2006-11-07
sid 1 (23)

Handläggare: Per Spolander, Maria Stelling Ernblad
Tfn: 08-508 29 613, 08-508 29 331

Slutrapport

EU i vardagen

ABCDE

sid 2 (23)

Ordförklaringar

Eurocities	Lobbyorganisation gentemot EU:s institutioner för större europeiska städer www.eurocities.org
Europaforum	Arbetsgrupp inom Stockholms stad under ledning av Internationella avdelningen bestående av ämnesansvariga från några av stadens fackförvaltningar samt tjänstemän från SEU med huvudsyftet att samordna stadens arbete i framför allt Eurocities, men även några andra stadsövergripande organisationer
Mälardalsrådet	Mälardalsrådet är en ideell intresseorganisation för kommuner och landsting i Stockholms, Uppsala, Örebro, Västmanlands och Södermanlands län främjar utvecklingen av Stockholm - Mälarregionen som attraktiv framtidsregion i ett integrerat Europa www.malardalsradet.se
KSL	Kommunförbundet Stockholms län (KSL) är en sammanslutning av länets 26 kommuner som genom intressebevakning och samverkan ska åstadkomma en kraftfull region www.ksl.se
SEU	Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) är en ekonomisk förening med syfte att bistå huvudmännen (Stockholms stad, Stockholms Läns Landsting, Kommunförbundet Stockholms län samt Mälardalsrådet) i EU-arbetet www.stockholmregion.org
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting är en intresseorganisation för kommuner, landsting och regioner i Sverige med huvuduppgift att utveckla den kommunala självstyrelsen, något som organisationen även bevakar inom EU, framför allt via sitt Brysselbaserade kontor www.skl.se
UBC	Union of the Baltic Cities är en nätverksorganisation med syftet att främja samarbetet och erfarenhetsutbytet mellan små och stora städer runt Östersjön www.ubc.net

Sammanfattning

Framgången för de resurser Stockholms stad lägger på EU-arbete kan mätas med hur väl de bidrar till antingen en ändamålsenlig bevakning av EU-beslut eller en effektiv användning av EU-medel. Idag satsar staden resurser genom EU-samordnare, EU-förum, EU-plattformar, EU-nätverk och EU-organisationer som staden är med i eller själv bildar.

När staden satsar resurser på EU-arbete bör därför följande frågor ställas: Hur bidrar denna kostnad till att staden har koll på eller kan påverka viktiga EU-initiativ? Hur bidrar denna kostnad till att staden deltar i vettiga EU-projekt inom relevanta EU-program?

Samarbetet inom EU syftar till att göra unionen till världens mest konkurrenskraftiga region med hög tillväxt, en bra miljö och god social trygghet och sammanhållning. För att administrera samarbetet har medlemsstaterna enats om ett antal EU-institutioner som fått ta över viss beslutsmyndighet från nationalstaterna liksom en del av dess budget. EU:s budget används till att driva institutionerna och distribuera medel genom många utvecklingsprogram och fonder. I dessa EU-program vill man testa nya idéer, utveckla nya metoder och ny teknik. Samtidigt får EU fram de bästa exemplen på hur målet att göra Europa till den bästa regionen i världen kan nås.

För Stockholms stad handlar EU-samarbetet därför om:

1. Uppmärksamma för Stockholm viktiga EU-initiativ

Eftersom det svenska kommunala uppdraget är omfattande påverkar EU-beslut stadens kärnområden i hög grad. Därför är det kostnadseffektivt att ha en kontinuerlig bevakning av EU:s beslutsfattande så att staden kan söka påverka eller förbereda anpassningen till fattade beslut. Trots att besluten i detta mellanstatliga samarbete fattas av regeringsledamöter i ministerrådet och medlemmar i EU-parlamentet har staden, om man vill, en verklig möjlighet att påverka beslutsprocessen via Sveriges regering och EU-parlamentarikerna. Stockholm kan även delta i EU-kommissionens arbete med att lägga fram beslutsförslagen och därmed påverka i ett tidigt skede.

2. Delta i för staden relevanta EU-program med projekt som ligger i linje med ordinarie kommunal verksamhetsutveckling

Om Stockholm deltar i EU-program med projekt som ligger i linje med ordinarie verksamhetsutveckling, får staden ta del av utvecklingsmedel och andra europeiska aktörers erfarenheter och kunskaper. Samtidigt positionerar Stockholm sig som en av de bästa huvudstäderna i unionen vad gäller konkurrenskraft och tillväxt, god miljö och livskvalitet med hög social trygghet, välfärd och sammanhållning.

Ett av EU i vardagens uppdrag var att lämna ett förslag till hur staden efter projektslutet kan arbeta för att uppnå ett bra EU-arbete för stockholmarna. Projektresultaten visar att ett arbetssätt med en central stödfunktion för både policyfrågor och EU-projekt är efterfrågad och fungerar väl. Den centrala funktionen, som ersätter dagens struktur med decentraliserade EU-samordnare, möjliggör såväl en ändamålsenlig bevakning av EU-beslut som en effektiv användning av EU-medel. Dessutom innebär arbetssättet en effektivare resursanvändning med bättre kontroll- och styrmöjlighet av EU-arbetet. Detta arbete mäts och följs upp årligen.

ABCDE

sid 5 (23)

ORDFÖRKLARINGAR	2
SAMMANFATTNING	3
1. BAKGRUND	6
2. FÖRSTUDIEN.....	7
3. PROJEKTET EU I VARDAGEN.....	8
3.1. UPPDRAGET	8
3.2. ARBETSSÄTT UNDER PROJEKTTIDEN	8
3.3. BEVAKNING OCH PÅVERKAN AV EU-INITIATIV	9
3.4. EU-PROJEKT SOM STÖD I ORDINARIE VERKSAMHETSUTVECKLING	11
3.5. INFORMATIONS- OCH UTBILDNINGSINSATSER	12
3.5.1. Enkäter och studier	12
3.5.2. Informationsmaterial	14
3.5.3. Informationsmöten	14
3.5.4. Utbildningar	14
3.5.5. Konferenser och seminarier.....	15
3.5.6. Externa möten och konferenser	16
3.5.7. Kvalitetssäkring och IT-verktyg	17
4. ANALYS AV PROJEKTRESULTATEN	19
5. FÖRSLAG TILL ARBETSSÄTT EFTER PROJEKTSLOTET	21
6. RESURSBERÄKNING	21
BILAGOR	23

1. Bakgrund

Stockholms stad påverkas av EU i större utsträckning än vad som förutsågs inför EU-inträdet¹. Eftersom det svenska kommunala uppdraget är omfattande påverkar EU-beslut stadens kärnområden i hög grad. Därför är det kostnadseffektivt att ha en kontinuerlig bevakning av EU:s beslutsfattande så att staden kan söka påverka eller förbereda anpassningen till fattade beslut.

Utöver lagstiftningsinstrumentet förfogar EU över fonder och program som finns till för att uppnå de gemensamma målen. Eftersom EU-målen överensstämmer väl med målsättningarna för det kommunala uppdraget kan staden använda EU-medlen för att understödja det egna utvecklingsarbetet². Om EU-medel används på rätt sätt kan de därmed bli ett instrument för att nå inriktningsmålen. Samtidigt som Stockholm får medel för stadens planerade utvecklingsarbete, får staden del av andra framgångsrika storstäders utvecklingsinsatser.

Stockholms stad får inga direkta bidrag från EU. Stockholm kan däremot utveckla den egna verksamheten genom att söka medel ur de tillväxtinriktade fonderna som finns till för att öka EU:s konkurrenskraft. Att få ett större EU-projekt utvalt i konkurrens med andra innebär att staden profilerar sig som en av de främsta i Europa inom det sakområde som projektet handlar om. Det stärker Stockholms position som en viktig och intressant stad i unionen.

Stockholms stad insåg tidigt vikten av att arbeta med EU-frågor och har under mer än tio års tid satsat resurser på detta. Staden är i dag medlem eller delägare i flera organisationer med Brysselkontor som utför bevaknings- och påverkansarbete. De centrala är Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) och Eurocities.

Enligt den strategi för EU-frågor som Stockholms stad beslutade om år 2000 ska alla förvaltningar och bolag utse en EU-samordnare³. Dessutom

¹ Statskontorets rapport: EU:s påverkan på kommuner och landsting 2005:12 samt Sveriges Kommuner och Landstings rapport: 6 år i EU - konsekvenserna för Sveriges kommuner, landsting och regioner 1995-2000.

² EU i vardagen har gjort en jämförande studie av EU:s och stadens övergripande målsättningar.

³ Utlåtande 2000:87 RI (Dnr 220/00, 317/00).

skapades ett Europaforum med ämnesansvariga från stadens fackförvaltningar med uppgift att samordna EU-arbetet.

2. Förstudien

För att ta fram en genomgripande helhetsanalys av hur staden arbetar med EU-frågor, internt och genom medlemsorganisationer, genomfördes en förstudie under perioden april till december 2004⁴.

Kontakter togs med andra städer inom EU för att undersöka hur de organiserar sitt arbete med EU-initiativ och EU-projekt. De städer som kontaktades var Birmingham, Helsingfors, Göteborg, Malmö, München, Riga och Tallinn.

Tre arbetsmöten med stadsdels-, fackförvaltnings- och bolagsdirektörer samt representanter från SLK genomfördes. Dessutom intervjuades ett femtiotal medarbetare som på olika sätt arbetar med EU-frågor i staden.

I förstudien konstaterades att knappt 2% av relevanta EU-initiativ uppmärksammats inom staden under den studerade perioden. En av huvudorsakerna till den låga siffran är att de organisationer som fram till idag har bevakat EU-initiativ åt staden inte alltid utgår från de kommunala kärnverksamheterna i sin bevakning.

En annan orsak är att EU:s definition av frågor skiljer sig från stadens verksamhetsuppdelning, vilket försvårar det uppdelade bevakningsansvar på EU-samordnare och ämnesansvariga i Europaforum som finns idag. Flera stadsövergripande initiativ har inte bevakats eftersom ingen verksamhet har känt sig ansvarig. Det framkom i förstudien att Europaforum uppfattades som en specialstruktur vid sidan av den övriga verksamheten och att gruppens sammansättning innebar att stadens alla verksamheter inte täcks in.

I förstudien visades även att det finns många EU-program och fonder som staden skulle kunna använda i det ordinarie utvecklingsarbetet. Det finns generellt en dålig koppling mellan stadens egna utvecklingssatsningar och EU:s fonder och program. Många av de intervjuade personerna uttryckte att de saknar kunskap om aktuella möjligheter att söka medel. De undviker också att söka EU-medel eftersom ansökningsprocessen upplevs som komplicerad och att det därför behövs expertstöd i själva ansökningsprocessen.

⁴ Dnr 231-8884/2004.

3. Projektet EU i vardagen

3.1. Uppdraget

För att bygga vidare på analysen från förstudien av erfarenheter från stadens arbete med EU-frågor skapades projektet EU i vardagen med uppdraget att under 2005 och 2006 arbeta fram ett förslag på hur staden ska organisera EU-arbetet för ett relevant och effektivt resursutnyttjande⁵. Projektet, som finansierats av Kompetensfonden, placerades på Internationella avdelningen på Stadsledningskontoret.

Det konkreta uppdraget var att ta fram och testa metoder som säkerställer att Stockholms stad aktivt drar nytta av de möjligheter som EU-medlemskapet ger för att utveckla och producera en god och kostnadseffektiv kommunal service till medborgarna.

Det övergripande målet med ett bra EU-arbete definierades i projektplanen som att Stockholms stad ska:

1. uppmärksamma alla för staden viktiga EU-initiativ för att tidigt kunna anpassa verksamheterna eller vara med och försöka påverka initiativen
2. delta i EU-finansierade utvecklingsprojekt som ligger i linje med ordinarie verksamhetsutveckling

För att uppnå ett bra EU-arbete, definierades ett antal delmål i förstudien och projektplanen.⁶

3.2. Arbetssätt under projekttiden

Projektet har haft en styrgrupp under ledning av stadsdirektör Bosse Sundling. Ordförandeposten togs över av stadsdirektör Irene Lundquist Svenonius i samband med majoritetsskiftet. Övriga styrgruppsmedlemmar har varit fyra av stadens direktörer: Rolf Mirlas (chef för kompetensfonden). Suzanne Liljegren (chef för internationella

⁵ Dnr 231-884/2004.

⁶ DP1: Förbättrat IT-stöd, DP2: Stöd för initiativ, DP3: Stöd för projekt, DP4: Kompetensutveckling EU, DP5: Förbättrad mätning och uppföljning av EU-arbetet, DP6: Målföljning Lissabonagendan, DP7: 7:e ramprogrammet.

avdelningen), Thomas Persson (chef för utbildningsförvaltningen) och Bitte Davidsson (stadsdelsdirektör). Inledningsvis var även Karin Jonsson (VD Stockholm Vatten AB) invald i styrgruppen, men när hon lämnade sitt uppdrag i början av projektarbetet beslutade styrgruppen att inte utse någon ersättare.

Styrgruppen har sammanträtt regelbundet under projekttiden för att löpande godkänna projektets lägesrapporter och milstolpar. Gruppen har också med sin samlade kompetens bidragit till att kvalitetssäkra projektarbetets inriktning.

Det interna projektarbetet har utgått från ”Lilla Ratten” som är det projektstyrningsverktyg som Stockholms stad använder.

För att nå projektmålen har EU i vardagen genomfört studier, informationsmöten, konferenser, seminarier och utbildningar samt utvecklat en webbaserad utbildning och olika verktyg för EU-arbetet. Projektet har också testat och utvecklat en metod för policybevakning och underlag för politiskt beslutsfattande inom policyområdet. I samband med det testades ett förändrat arbetssätt inom Europaforum med fokus på arbetet i de stadsövergripande internationella organisationer som staden är medlem i och har förtroendeposter. Dessutom har EU i vardagen arbetat med konkret projektstöd till de verksamheter som vill driva EU-projekt.

3.3. Bevakning och påverkan av EU-initiativ

Under det första projektåret kompletterade EU i vardagen verksamheternas ordinarie bevakning av EU-initiativ genom att använda informationen från stadens Brysselbaserade organisationer⁷. Det visade sig ganska snart att en väldigt hög andel av för staden viktiga EU-initiativ inte uppmärksammades av vare sig verksamheterna eller någon av de Brysselbaserade organisationerna.

Många verksamheter hade en bra bevakning inom sina respektive ämnesområden men missade bevakningen av initiativen som var stadsövergripande. Andra verksamheter upplevde inte att initiativen var deras direkta ansvar, t ex stadsdelarna.

I fallet med Sveriges Kommuner och Landsting bevakar organisationen endast övergripande frågor utifrån ett kommunalt

⁷ SEU, Eurocities och SKL.

ABCDE

sid 10 (23)

självbestämmandeperspektiv, medan frågor som rör stadens verksamheter inte alltid tas med i förbundets bevakning. SKL bevakar heller inte frågor ur ett specifikt storstadsperspektiv.

Stockholmsregionens Europakommitté har pekat ut vissa områden för bevakning⁸. Många frågor som rör Stockholms stads kärnverksamheter bevakas inte av SEU eftersom de inte tillhör de utpekade bevakningsområdena. Även på de områden som SEU specifikt ska bevaka finns inte EU-initiativ med som är viktiga för staden. En av anledningarna är förmodligen för lite kunskap om kommunal verksamhet på kontoret.

I Europaforum diskuteras och samordnas stadens arbete med EU-frågor. Under perioden testades en förändrad inriktning av Europaforum som innebar en koncentration på bevakning i Eurocities olika arbetsgrupper och fora. En samordning behövs för att stadens representation i styrelsen ska hållas uppdaterad i god tid om frågor som förs upp från grupperna. Eurocities uppdrag är att bevaka storstadsrelaterade frågor, men eftersom det kommunala uppdraget i Sverige är större än vad som är fallet för de andra medlemsstäderna, behandlas inte alla frågor som är av vikt för Stockholm inom ramen för Eurocities arbete.

Under det andra året valde projektet därför att prova en modell där staden själv ansvarar för bevakning och konsekvensanalys. EU i vardagen har sedan i januari 2006 varje vecka gått igenom alla EU-kommissionens initiativ för att avgöra vilka som berör stadens verksamheter.

Av EU:s cirka tusen initiativ år 2006 har ett fyrtiotal ärenden varit relevanta att gå vidare med. Projektet har skickat dem som initiativärenden till berörda förvaltningar och bolag tillsammans med en kort sammanfattning. Det inkluderar även ett förslag på hantering, dvs om ärendet framför allt är för kännedom, eftersom EU för tillfället inte förväntas fatta något beslut, eller om förvaltningen eller bolaget bör göra en bedömning av om ärendet kan få sådana konsekvenser att staden bör försöka påverka innehållet. EU i vardagen har samordnat stadens gemensamma ställningstagande till kommunstyrelsen när det gäller stadsövergripande frågor.

Metoden har visat sig säkerställa att inga viktiga initiativ förbises, men även att samtliga verksamheter som berörs blir involverade. Att ärendena behandlas i verksamheterna innebär att de behandlas där erfarenhet och expertis finns.

⁸ SEU:s verksamhetsplan för 2006.

Vissa förvaltningar och bolag verkar inom ett avgränsat område där påverkan av EU-beslut är avgörande. Inom dessa fungerar den interna bevakningen mycket väl. Den centrala bevakningen utgör i dessa fall endast ett komplement. I andra fall sker idag ingen bevakning och det gäller kanske framför allt frågor som behandlas av stadsdelarna eller berör flera olika förvaltningar.

Arbetsmetoden med att EU-initiativ bevakas centralt presenterades vid ett förvaltningschefsmöte där direktörerna uttryckte att arbetssättet var efterfrågat⁹. Arbetsmetoden fungerar väl i stadens förvaltningsstruktur, eftersom den följer gängse ärendehantering och den innebär också en avlastning på omvärldsbevakning av dokument från EU:s institutioner inom varje enskild förvaltning. Omvärldsbevakning av EU-dokument kräver också en specialistkunskap om dokumentens tillkomst och status.

Eftersom ärendena registreras i diabas blir de tillgängliga på samma sätt som stadens övriga ärenden. De publiceras dessutom på stadens intranät¹⁰ och kommer på sikt att publiceras även på Internet.

Projektet har genom det strukturerade arbetet med bevakning av policyfrågor bidragit till att staden har kunnat vara med och påverka utformningen av flera av EU:s kommande program för perioden 2007-2013, som t ex socialfonden, regionalfonden och mellersta östersjöprogrammet som alla är relevanta för staden. Dessa fonder sträcker sig över flera verksamhetsområden och faller inte naturligt på någon fackförvaltning eller bolag och samordningen av de olika fackförvaltningarnas synpunkter har därför skett inom projektet.

3.4. EU-projekt som stöd i ordinarie verksamhetsutveckling

I förstudien framgick det tydligt att verksamheterna behövde stöd med att starta och driva EU-projekt och att hitta europeiska partners till projekten. EU i vardagens erfarenheter i möten med verksamheter, som var intresserade av att driva EU-projekt, visade också att de inte får det praktiska stöd de efterfrågar. Bilden bekräftades av den enkät projektet gav USK i uppdrag att genomföra våren 2005¹¹.

⁹ Förvaltningschefsmöte den 10 april 2006.

¹⁰ Projektet har tagit fram en databas med spegling på intranätet tillsammans med Lundalogik AB och Cruena AB.

¹¹ Dnr 2005-2222.

SEU hade t o m 2004 till uppgift att ge projektstöd till stockholmsregionen. Eftersom det i praktiken visat sig vara olämpligt att projektstöd utförs på distans från Bryssel ändrades SEU:s inriktning från 2005 så att detta projektstöd istället skulle utföras av huvudmännen. Orsaken till att det i praktiken visat sig olämpligt med projektstöd från SEU var att ett kvalitativt projektstöd förutsätter långtgående kunskaper om huvudmännens verksamheter och en kontinuerlig dialog under ansökningsprocessen. SEU spelar dock en viktig roll i arbetet med EU-projekt för staden med sådant som passar bättre att göra i Bryssel, t ex partnermöten, partnersök, påverkansarbete m.m.

För att få till stånd EU-projekt som ger nytta för staden genom att de ingår i den ordinarie utvecklingsverksamheten, valde EU i vardagen att arbeta enligt modellen att matcha verksamheternas idéer med tillgängliga EU-medel istället för tvärtom.

Efterhand blev det tydligt att det inte räckte med matchningshjälp och projektet valde därför att under 2006 bistå förvaltningarna under hela projektprocessen. I många fall har projektet sett att icke godkända ansökningar hade kunnat gå igenom med små förbättringar. Det är därför av kostnadsskäl av stort värde att kunna kvalitetssäkra stadens EU-ansökningar.

EU i vardagen har fungerat som helpdesk och svarat på totalt ca 900 frågor om EU-projekt. Dessutom har projektet under 2006 genomfört 250 projektmöten och gett omfattande stöd till femton projekt i samtliga projektsteg från initiering till en färdig ansökan. De femton ansökningarna har ett värde för Stockholms stads del i partnerskapet av totalt 59,3 miljoner¹².

3.5. Informations- och utbildningsinsatser

3.5.1. Enkäter och studier

Två enkäter genomfördes av USK på uppdrag av EU i vardagen.¹³ En enkät skickades ut i början av projektet och en i slutet. Båda enkäterna skickades ut till 90 politiker och 220 verksamhetsansvariga. Den andra enkäten skickades dessutom ut till 1400 enhetschefer. Svarsfrekvensen i den första enkäten var 85% bland tjänstemännen och 49% bland

¹² I oktober 2006 har fyra av dessa blivit beviljade med 10,7 miljoner till Stockholms stad. Ett projekt på 8 miljoner har fått avslag och övriga projekt väntar på besked.

¹³ Dnr 2005-2222, Dnr 2006-3873.

ABCDE

sid 13 (23)

politikerna och vid det andra tillfället svarade 75% av tjänstemännen och 56% av politikerna.

Syftet med enkäterna var att dels ta reda på orsaken till att Stockholm inte deltar i fler av EU:s fonder och program dels vilket behov av stöd som finns. Projektet ville också mäta effekten av projektets insatser för att öka medvetenheten om hur EU påverkar stadens verksamheter. Ett annat mål var att mäta kunskapen om hur staden kan använda EU:s program och fonder i utvecklingsarbetet samt kunskapen om vart man kan vända sig för att få stöd i EU-projektarbetet.

Orsakerna till att verksamheterna inte deltar i EU-projekt framgår framför allt i de fria formulerade kommentarerna som getts. Vanliga orsaker är att ansökningsproceduren bedöms som komplicerad, att man inte haft tillräcklig kunskap om möjligheten att söka och att det har funnits interna utvecklingsmedel framför allt i kompetensfonden och miljömiljarden. Det finns en stor samsyn kring att det finns behov av ett centralt stöd för EU-ansökningar i staden. Av de totalt 1232 inkomna svaren från politiker och verksamhetsansvariga anser åtta av tio att ett sådant stöd är efterfrågat.

Enkätsvaren visar att EU i vardagen har lyckats med att öka medvetenheten hos ledande tjänstemän och politiker om EU:s betydelse för Stockholm. Kunskapen om hur staden kan använda EU-medel och vart man kan vända sig för att få stöd har ökat. Cirka 70% känner till projektet EU i vardagen och att man kan vända sig dit för att få stöd i EU-arbetet.

45% av de verksamhetsansvariga har på något sätt utnyttjat stödet, antingen själva eller genom någon annan inom verksamheten. De som inte utnyttjat stödet anger som främsta orsak att man helt enkelt inte haft något projekt för verksamhetsutveckling under den här perioden.

Projektet har också via USK gjort en studie hur väl Stockholm står sig mot de indikatorer som finns i EU:s övergripande mål, de sk Lissabonmålen¹⁴. Studien visar tydligt att Stockholms stad är mycket konkurrenskraftigt och når redan idag upp till samtliga mål. Att Stockholm redan idag ligger så bra till i måluppfyllelsen utgör inte ett hinder för staden kan delta i utvecklingsprojekt. EU ser gärna att framgångsrika städer arbetar tillsammans för att ytterligare stärka EU:s konkurrenskraft.

Projektet har också kartlagt och jämfört EU:s och stadens måldokument för att visa konkret på likheter som innebär att vi påverkas av EU-beslut,

¹⁴ Dnr 2005-0951.

men också att vi kan dra nytta av de medel som EU avsätter för att nå de uppsatta målen.¹⁵

3.5.2. Informationsmaterial

Projektet har under perioden publicerat material framför allt på stadens intranät men även en del på Internet. Broschyrer och skrifter har också tagits fram. Exempel på sådana möten där EU-frågorna varit en punkt på dagordningen är IT-rådsmöte, seminarium om miljöanpassad upphandling, seminarium om stadens arbete med funktionshindrade, arbetsmarknads- och integrationskonferens och möten med kompetensfondens olika utvecklingsgrupper.

Syftet med materialet har framför allt varit att upplysa om vilket stöd som EU i vardagen kunnat erbjuda samt ge inspiration till projektverksamhet genom att synliggöra kvalitativt EU-arbete i staden.

3.5.3. Informationsmöten

Istället för att kalla till specifika möten i EU-frågor har EU i vardagen haft som utgångspunkt att utnyttja de möten som ändå genomförs i stadens regi och anpassa den EU-relaterade informationen till dem som mötet vänder sig till. Över 30 möten har bl a genomförts med internationella sekretariatet på SLK i samband med att stadens internationella strategi presenterats för stadens ledningsgrupper.

För att möta så många som möjligt av stadens verksamheter besökte projektet under hösten 2005 och våren 2006 SLK:s avdelningar, stadsdelarnas, fackförvaltningarnas och bolagens ledningsgrupper samt stadsdelarnas chefsforum för verksamhetschefer. Syftet med dessa möten var att informera om möjligheterna att dra nytta av EU-medlemskapet. Totalt har projektet under dessa möten träffat ca 1500 chefer.

3.5.4. Utbildningar

Målet med utbildningarna som EU i vardagen genomfört har varit att öka specifik EU-kunskap för yrkesgrupper i staden som utgör nyckelpersoner i EU-projektarbetet. Fördelen med att utbildningarna har genomförts med

¹⁵ Dokumentet kommer att bli klart slutet av dec 2006.

deltagare enbart från Stockholms stad är att de kunnat anpassas på ett sådant sätt att utbildningsdelar som inte rör kommunal verksamhet har kunnat tas bort och fokus har i stället legat på stadens egna arbetssätt och förutsättningar.

Projektet har i linje med detta anordnat tre stycken tvådagarsutbildningar för aktiva projektledare i staden med inriktning på den specifika kunskap som krävs för att ansöka om och leda EU-projekt. 70 projektledare genomförde utbildningen¹⁶.

Ekonomifunktionerna blir ofta engagerade i redovisningen och hanteringen av EU-projekt. Projektet anordnade därför en tvådagarsutbildning för stadens ekonomifunktioner om hur man hanterar ekonomin i EU projekt. 25 av stadens kvalificerade ekonomiassistenter eller controllers deltog i utbildningen¹⁷.

EU i vardagen har också arbetat med en simulationsövning där målet är att utveckla stadens arbetssätt med EU-initiativ¹⁸. Övningen genomfördes i november 2006 med Europaforum.

Projektet har utvecklat en IT-baserad utbildning, se nedan under rubriken IT-verktyg.

3.5.5. Konferenser och seminarier

De konferenser och seminarier som EU i vardagen har anordnat har haft sin utgångspunkt i specifika frågor av relevans för stadens kärnverksamheter, alternativt behandlat en fråga som har en stor påverkanspotential på stadens verkställighet¹⁹.

Projektet anordnade 2005 ett uppföljningsseminarium för stadens direktörer för att öka kunskapen om möjligheterna att söka EU-medel för eventuell projektering av de samarbetsidéer som kommit upp under de huvudstadsresor de varit på under 2004-2005. 41 direktörer deltog vid mötet.

EU i vardagen anordnade under 2005 två konferenser särskilt riktade till stadsdelarna om hur de kan använda EU som ett verktyg i sitt

¹⁶ I samarbete med företaget SIPU.

¹⁷ I samarbete med företaget SIPU.

¹⁸ I samarbete med företaget FBA Holding AB.

¹⁹ En översikt över samtliga utbildningar, seminarier och konferenser bifogas.

utvecklingsarbete. Totalt deltog ca 100 medarbetare från stadens stadsdelar.

Under 2006 anordnade projektet även tre separata halvdagsseminarier om hur specifika kärnverksamheter (arbetsmarknad och integration, utbildning samt äldreomsorg) påverkas av EU och hur de kan dra nytta av EU:s fonder och program i sitt utvecklingsarbete. Totalt deltog 147 tjänstemän.

För kommunfullmäktiges politiker anordnade projektet i samband med ett kommunfullmäktigesammanträde 2006 ett seminarium om EU:s förslag till tjänstedirektiv och dess påverkan på staden. 15 politiker och kanslipersonal var närvarande.

Projektet anordnade också under 2006 en informationsträff om EU:s statsstödsregler för SLK. 25 medarbetare från SLK:s avdelningar deltog.

Projektet närvarade på kompetensfondens båda evenemang Inspiration Stockholm 2005 och 2006 samt evenemanget Lust att leda för stadens chefer år 2006. EU i vardagen informerade om möjligheterna att dra nytta av EU-medlemskapet i stadens verksamhetsområden. Totalt besökte sammanlagt ca 350 medarbetare projektets monter.

Projektet hade ett uppdrag att undersöka möjligheterna att få EU:s lansering av sjunde ramprogrammet för forskning och utveckling förlagd till Stockholm. EU-kommissionen beslutade att lanseringen skulle ske i Bryssel, men öppnade upp för regionala dellanseringar. Projektet har tagit fram ett koncept för dellansering vars syfte är att samla regionens aktörer och öka deltagandet i sjunde ramprogrammet för ökad tillväxt i regionen. En sådan dellansering kommer eventuellt att genomföras efter projektets slut.

3.5.6. Externa möten och konferenser

EU i vardagen har informerat om sitt arbete och diskuterat EU-arbetet med en rad externa aktörer. Möten har genomförts med Eurocities, SEU, SKL, Kommunförbundet Stockholms län (KSL), Länsstyrelsen, Union of the Baltic Cities (UBC), Statsrådsberedningen, Europaparlamentets och EU-kommissionens representationskontor i Sverige, Riksdagens EU-upplysning och EU-kommissionär Margot Wallströms kabinett i Bryssel.

Projektet har också mött ett antal europeiska städer, framför allt när de har varit på besök i Stockholm, och diskuterat arbetsmetoder i EU-arbetet.

ABCDE

sid 17 (23)

Exempelvis har möten genomförts med Belfast, Helsingfors, Leeds, Riga, Barcelona, Solna, Malmö och Göteborg. Projektet har varit representerat vid Global City Forum i Lyon och Eurocities konferens i Gdansk samt Eurocities årsmöte i Manchester.

Stockholms stad anordnade våren 2006 en konferens, Urban Futures 2.0, om storstadsfrågor i Europa i samarbete med EU-kommissionen och regeringskansliet. EU i vardagen delfinansierade konferensen. Genom evenemanget fick närmare 200 av stadens tjänstemän och politiker möjlighet att möta företrädare för andra städer i Europa samt representanter från EU:s institutioner.

Inför Urban Futures 2.0 anordnade EU i vardagen ett halvdagsseminarium för stadens förtroendevalda om hur EU berör deras uppdrag samt vilka möjligheter EU ger till kommunalt utvecklingsarbete. 55 politiker deltog från stadens nämnder och styrelser. Detta seminarium var också en förberedelse inför den politiska diskussion – med förtroendevalda från EU-nivån, regeringsnivån i EU:s medlemsländer samt lokal och regional nivå från storstäderna inom EU – som flera av stadens förtroendevalda deltog under Urban Futures 2.0.

Vid EU-kommissionens konferens Europe for Citizen Forum i september 2006 deltog projektet som ett bra exempel på hur lokal nivå kan implementera kommissionens plan D för demokrati, dialog och debatt. Projektet fick hålla ett anförande i plenum för drygt 200 deltagare från hela Europa. Som ett resultat av presentationen har EU-kommissionen bett om att få ta del av projektets slutresultat. Över huvud taget är många städer och kommuner i Stockholmsregionen, övriga Sverige och Europa intresserade av att ta del av projektets slutsatser och Stockholms fortsatta arbete med EU-frågor.

3.5.7. Kvalitetssäkring och IT-verktyg

Den övergripande kvalitetssäkringen av projektarbetet har skett genom att projektet löpande har redovisat milstolpar och lägesrapporter för godkännande i styrgruppen. Projektet har också gjort en löpande avstämning av projektarbetet inklusive ekonomi- och budgetfrågor med kompetensfondens kansli.

För att ge ett kvalitativt verksamhetsstöd har EU i vardagen haft ett behov av att dokumentera projektstödet, bland annat för att garantera att de som arbetar med en ansökan ska kunna få korrekt stöd oavsett vem de har

ABCDE

sid 18 (23)

kontakt med i EU i vardagen. Även inom bevakningen av EU-initiativ har en sådan dokumentation behövts.

Dokumenteringen har skett inom ramen för CRM-systemet LIME, som internationella avdelningen använder. En teknisk lösning har tagits fram som innebär att informationen kan speglas upp på intranätet, så att alla som arbetar i Stockholms stad kan följa arbetet med EU-frågor²⁰. Målet är att i ett senare skede även publicera informationen på Internet i syfte att även låta medborgarna ta del av stadens EU-arbete.

Projektet har i samarbete med SLK:s ekonomiavdelning arbetat med att förbättra rapportering av mottagna EU-medel till staden. Arbetets fortskridande är beroende av implementeringen av Agresso eftersom syftet är att undvika att skapa en särstruktur.

Projektet har tagit fram två stödverktyg för att säkerställa kvalitén i stadens EU-ansökningar. Målet är att se till att projekten ska vara kopplade till stadens utvecklingsverksamhet och att de ligger i linje med verksamheten. Det ska bli lättare att bedöma vilka resurser projekten kräver från den egna organisationen.

Det ena verktyget är ett bedömningsverktyg för chefer och de som beslutar om inlämnandet av EU-ansökningar och det andra är ett hjälpmedel vid framtagandet av EU-ansökningar²¹.

Under slutfasen inledde EU i vardagen en diskussion med de ansvariga för stadens kvalitetspris för att eventuellt inrätta en kategori ”bästa EU-projekt”. Syftet är att lyfta upp framför allt hur ett EU-projekt kan samverka med och understödja ordinarie utvecklingsarbete.

EU i vardagen har även tagit fram en nätbaserad utbildning tillgänglig för alla i staden. Under utbildningen lär man sig hur staden påverkas av EU, hur EU fungerar, hur EU är representerat i Stockholm, vad ett EU-projekt är samt hur det går till att driva ett EU-projekt.

Utbildningen innebär bland annat en möjlighet för verksamheter som driver ett EU-projekt eller skriver en EU-ansökan att ta ut en checklista på viktiga steg som bör genomföras för att ansökan och projektet ska bli framgångsrikt. Marknadsföringen av utbildningen startade september 2006 och kommer att pågå kontinuerligt fram till projektslut. Statistik över hur många som gått utbildningen kan då tas fram.

²⁰ Systemet har tagits fram av i samverkan med Lundalogik AB och Cruena AB.

²¹ Verktygen har tagits fram i samarbete med Open Eye.

EU i vardagen har fått många frågor om vad Stockholms stads vanligaste befattningar har för engelsk översättning. Projektet har därför tagit fram en lista som finns tillgänglig på intranätet. Det innebär också en kvalitetssäkring att staden använder en gemensam engelsk vokabulär i det här sammanhanget.

4. Analys av projektresultaten

Det tidigare splittrade arbetssättet med decentraliserat arbete via EU-samordnare omöjliggör strategiska överväganden i fråga om vilken inriktning EU-arbetet ska ha eller hur resurserna ska användas. En ny arbetsform som innebär ett mer samlat grepp om EU-frågorna i staden är därför angeläget. Olika insatser måste samordnas så att dubbelarbetet minskar och gjorda insatser kan få större effekt. Staden behöver också bli en bättre beställare av tjänster från framför allt SEU men även från övriga organisationer.

Slutsatsen från EU i vardagens arbete med bevakning av EU-policy är att Stockholms stad behöver en central funktion som utifrån en gedigen kunskap om EU:s beslutsfattande och ur ett kommunalt perspektiv fångar upp och kategoriserar kommande beslut och föreslår för stadsledningen hur prioritering ska göras och hur samordning inom staden ska ske. På så sätt missar staden inte några viktiga EU-initiativ. Det vidare arbetet med analys och påverkan sker sedan integrerat i verksamheterna och vid behov samordnas arbetet på SLK.

Ytterligare en anledning att bevaka EU-initiativ är att kunna vara med och påverka utformningen av EU:s fonder och program, vilket staden genom projektets arbete har kunnat göra under 2006. Att påverka programutformningen blir allt viktigare eftersom tendensen går mot att nationella utvecklingsmedel samordnas med EU:s²². Möjligheterna till delfinansiering från EU i stadens större utvecklingssatsningar ökar om det sker en kontinuerlig bevakning av EU:s fonder och program. I EU:s nya programperiod 2007 till 2013 kommer det dessutom att finnas utökade möjligheter för staden att delta i EU-finansierade utvecklingsprojekt.

Slutsatsen från EU i vardagens arbete med projektstöd är att en framgångsrik EU-ansökan kräver specifik kunskap om hur den ska

²² Exempelvis har den svenska regeringen valt att sammanföra de nationella medlen med tilldelningen av strukturfonderna i budgetperioden 2007-2013.

ABCDE

sid 20 (23)

utformas och hur man hittar lämpligt EU-program. En majoritet av stadens verksamheter ansöker om EU-medel så sällan att det inte är möjligt att överallt bygga upp och behålla den kompetens som krävs. Denna bild bekräftas också av enkätundersökningarna under projektet, där åtta av tio anser att det finns ett behov att ett centralt stöd för EU-ansökningar²³.

Flera EU-projektansökningar från Stockholms stad som inte beviljats, och som EU i vardagen har analyserat i efterhand, hade kunnat gå igenom med ganska små kvalitetshöjningar. Eftersom många idag lägger ner resurser på ansökningar som inte går hela vägen är det angeläget att staden kan kvalitetssäkra ansökningarna och därmed öka chanserna för att de blir beviljade. Erfarenheterna från arbetet med projektstöd understryker behovet av stöd genom hela ansökningsprocessen.

Det har också förekommit att verksamheter färdigställt en EU-ansökan grundad på en idé som formellt inte ryms inom ramen för EU-programmet i fråga. För att undvika att resurser läggs ner i onödan på en ansökan behövs det en möjlighet att föra en tidig diskussion med experter på EU-program innan arbetet med ansökan sätts igång.

EU i vardagen har sett vinster av att kunna föra samman flera projektidéer från olika verksamheter till en gemensam projektansökan. Det ökar chanserna att få ansökan godkänd och den totala medelstillelningen till staden blir högre.

I takt med att EU prioriterar större tvärsektoriella projekt och allt fler förvaltningar upptäcker möjligheterna att använda EU-medel i sitt utvecklingsarbete ökar också behovet av vägledning och samordning.

Om verksamheterna får stöd i projektarbetet är de också i högre grad beredda att ta den ledande rollen i projektet, sk lead partner. Att vara lead partner innebär att staden har det största inflytandet över projektets innehåll och utveckling.

En systematisk satsning på EU-projekt där Stockholm är lead partner ger förutom pengarna också staden ökad tyngd som aktör på arenan i Bryssel. Det stärker Stockholms position som en viktig och intressant stad i unionen.

²³ För mer detaljer om undersökningen, se ovan under avsnittet om enkätundersökningarna.

5. Förslag till arbetssätt efter projektslutet

Projektet EU i vardagen upphör den 31 december 2006. Därför behöver ett beslut fattas om en fortsatt hantering av EU-frågorna. Här presenteras ett förslag utifrån EU i vardagens resultat och erfarenheter.

Projektresultaten visar att ett arbetssätt med en central stödfunktion för både policyfrågor och EU-projekt är efterfrågad och fungerar väl.

Ett centralt stöd blir ett verktyg för att uppnå:

- ändamålsenlig bevakning och underlag för påverkan av EU-beslut
- effektiv användning av EU-medel

Eftersom det finns en klar koppling mellan EU:s policyutveckling och projektverksamheten bör policybevakning och arbetet med projektstöd ske integrerat samt i mycket nära samarbete med internationella avdelningens arbete, framförallt med de stadsövergripande internationella organisationerna, inklusive SEU, och internationella beredningen.

En sådan förstärkning av EU-arbetet bör utvärderas årligen med avseende på hur stor efterfrågan på stöd är från verksamheterna och hur väl stödet fallit ut.

Eftersom den strategi för stadens EU-arbete som KF beslutade om år 2000 behöver anpassas både till stadens och EU:s utveckling, bör en ny strategi för stadens EU-arbete tas fram.

6. Resursberäkning

Baserat på erfarenheter från det arbete EU i vardagen har genomfört framför allt under 2006 kräver ett kvalificerat stadsövergripande centralt stöd fem tjänster. Dessa tjänster bör alla ge underlag för stadsledningens beslut, stödja stadens arbete med EU-policy och framförallt stödja verksamheterna med EU-projektarbetet, inklusive uppföljning och ekonomihantering.

Inrättandet av en central stödfunktion innebär att behovet av EU-samordnare i stadsdelarna försvinner. De flesta EU-samordnare i stadsdelarna arbetar med frågan som en del av sin tjänst. Uppskattningsvis utgör EU-samordnaren i normalfallet minst 25% av en heltidstjänst. Det innebär att 4,5 tjänster kan sparas in i staden.

ABCDE

sid 22 (23)

Samtidigt som tjänsterna inte längre är obligatoriska i stadsdelarna, innebär inrättandet av en central stödfunktion att stadsdelarna får tillgång till ett högkvalitativt stöd för sin EU-verksamhet. Eftersom EU:s tilldelning av medel ökar under den närmaste femårsperioden, finns det all anledning att anta att staden kan öka EU-finansieringen av utvecklingsarbetet²⁴.

Den centrala service som verksamheterna kan räkna med inom projektområdet, innebär att motsvarande kostnader för administration och konsultation försvinner från verksamheterna. Det borde därför vara möjligt att en ersättning utgår från verksamheterna i förhållande till de EU-medel som erhållits. Denna finansiering bör ta sin utgångspunkt i det arbete som den centrala stödfunktionen bidragit med och som möjliggjort att EU-medel beviljats staden.

SEU ska enligt verksamhetsplanerna för 2005 och 2006 enbart bevaka områden av gemensamt intresse för alla huvudmän. Det innebär att staden jämfört med tidigare får ett ökat bevakningsansvar. Att en uppgift överförs från en organisation till en annan bör rimligtvis åtföljas av en resursomfördelning²⁵. SEU har heller ingen praktisk möjlighet att ge det projektstöd som stadens verksamheter efterfrågar, utan det är en uppgift som måste hanteras internt i staden.

Sammantaget innebär detta förslag en nettobesparing för staden och samtidigt uppnås en effektivare resursanvändning med bättre kontroll- och styrmöjlighet av EU-arbetet.

²⁴ Under 2006 har EU i vardagen arbetat fram EU-ansökningar till ett värde för Stockholms stad om totalt 59,3 miljoner. I oktober 2006 är 10,7 miljoner beviljade och övriga projekt väntar på besked, förutom ett projekt på 8 miljoner som fått avslag.

²⁵ Staden betalar totalt 5,5 miljoner till SEU – 4 miljoner i direkt medlemsavgift samt 1,5 miljoner indirekt via KSL:s medlemsavgift.

ABCDE

sid 23 (23)

Bilagor

- Bilaga 1** Förbättrat EU-arbete i Stockholms stad (förstudie)
- Bilaga 2** Projektplan för EU i vardagen
- Bilaga 3** PM till KS om justerad inriktning av Europaforum
- Bilaga 4** Sammanställning av enkät genomförd av USK 2005
- Bilaga 5** Sammanställning av enkät genomförd av USK 2006
- Bilaga 6** Stockholms måluppfyllelse enligt Lissabonmålen, USK 2005
- Bilaga 7** Jämförelsestudie mellan EU:s Lissabonmål och Stockholms stads övergripande mål
- Bilaga 8** Förstudie dellansering i Stockholm av EU:s 7:e ramprogram
- Bilaga 9** Sammanställning av evenemang genomförda av EU i vardagen